

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

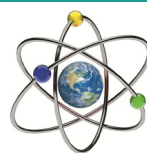

№2(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 234 sahifa,
2-fevral, 2026-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

O'quvchilarni intellektual rivojlantirishning psixologik omillari	22
<i>Ashurov Ramzidin Ramazonovich</i>	
Maktabgacha ta'limda bolaning kitobxonlik madaniyatini shakllantirishda oila bilan ishlashning nazariy asoslari	27
<i>Jumanova Fatima Uralovna, Allaberganova Munisa Begimboy qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tizimida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanishning metodologik asoslari	32
<i>Jo'rayeva Nargiza Tairovna, Bekbergenova Yulduz Tanirbergen qizi</i>	
Faoliyatli yondashuv asosida maktabgacha 6-7 yoshli bolalarda nutqiy ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi	35
<i>Ziyodullayeva Mohirabonu Ikromjon qizi</i>	
Davlat ta'lim muassasalarida manfaatlar to'qnashuvini boshqarishning tashkiliy-huquqiy mexanizmlari ...	39
<i>Xaybatullaeva Sojidxon Ziyatullayevna</i>	
Umumta'lim maktablarida jismoniy tarbiya darslarining samaradorligini oshirishda integratsion yondashuv	42
<i>Kamoliddinov Mirzohid</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining mantiqiy tafakkurini rivojlantirishda interfaol metodlarning samaradorligi	45
<i>Kamoliddinova Dilnoza Axmadilaxanovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda kreativ faollikni rivojlantirish mexanizmlari.....	48
<i>Nurjanova Rayxan Urazbaevna</i>	
Sinf biologiya fanini o'qitishda TIMSS topshiriqlardan foydalanish metodikasi va baholash mezonlari	52
<i>Xaitboyeva Dilorom Rustam qizi</i>	
Qandli diabet tashxisli bemorlarda shaxs tuzilmasining emotsional komponentlari	56
<i>Sadikova Umida Botirovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirishda pedagogik diagnostikani amalga oshirishning natijaviyligi	60
<i>Maxmutazimova Yulduz Raxmatovna, Qodirova Shaxnoza Saidazim qizi</i>	
Kasbiy imij shakllanishida psixologik jihatlarining tafovutlari	64
<i>Aminova Dilnoza Orifjonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining jamoa bilan ishlash jarayonida yetakchilik kompetensiyalarini rivojlantirish	69
<i>Abdiyeva Fazilat Fayzulla qizi</i>	
Kichik maktab yoshidagi bolalar shaxsi rivojlanishida psixologik moslashuvning tipik xususiyatlari	73
<i>Mirsaitova Guzal Baxodirovna</i>	
Oliy ta'lim tizimida variativ modellashirish asosida talabalarning kreativ faoliyatini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarining qo'llanilishi	76
<i>Quvvatova Mohira Hikmatillayevna</i>	
Interfaol treninglar orqali o'qituvchilarning innovatsion fikrlashini rivojlantirish tajribasi	79
<i>Abdiyeva Shodiyona Yodgor qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda milliy qadriyatlar asosida axloqiy tarbiyani shakllantirishning ahamiyati.....	82
<i>Zulayxo Nazarova, Qarshiboyeva Muxlisa Ismatullo qizi</i>	
Ijodiy qobiliyatni o'stirishda pedagogik mahorat va innovatsion metodlar	85
<i>Mutallibova Odinaxon Mirzaolimjon qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida olimpiadalarga tayyorlashda masalalar yechish texnologiyasi 11-sinf misolida	89
<i>Aslonov Xayrullo Shukrullo o'g'li</i>	

Bokschi qizlarni texnika taktikasini takomillashtirish.....	94
<i>Axmedov Latifjon G'ayrat o'g'li</i>	
Ixtisoslashtirilgan terminologiyaning asosiy lingvistik xususiyatlari	99
<i>Axmedova Dilnoza Anvarovna</i>	
Interfaol metodlar orqali zamonaviy darslarni tashkil etishning o'ziga xos tendensiyalari	102
<i>Bakirov Otabek Bo'ranovich</i>	
Boshqaruv psixologiyasi terminlarini tarjima qilishning metodologik muammolari	106
<i>D. J. Norboyeva</i>	
Raqamli transformatsiya sharoitida oliy ta'lim muassasalari talabalari ruhiyatiga virtual muhitning salbiy ta'siri	110
<i>Giyosov Ulug'bek Eshpulatovich, Turayeva Nigora Husniddin qizi</i>	
Hamshiralik ishida raqamli texnologiyalardan foydalanishning samaradorligi.....	113
<i>Rasulova Gulmira, Amonova Dildora, Abdurahmonov Aziz, Hakimova X. X.</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kognitiv qobiliyatlarni shakllantirishda zamonaviy pedagogik yondashuvlar	117
<i>Jumayev Xushboq Soatmumin o'g'li</i>	
Principles of Organising Autonomous Learning.....	121
<i>Khazratova Zukhra Mamaraimovna</i>	
Najot – ta'limda, najot-tarbiyada	124
<i>Mo'minova Manzura Mamasodiqjonovna</i>	
Educational Potential of Museum Pedagogy and Criteria for its Application in Developing Historical Thinking of Pre-Service History Teachers.....	127
<i>Niyozov Javlonbek</i>	
Landshaft dizayni vastasida bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachilarining estetik va kreativ ko'nikmalarini rivojlantirish	131
<i>Radjapova Zuxra Tirkashevna</i>	
Abdulla Avloniy pedagogik merosida shaxs psixologiyasi masalalari.....	134
<i>S. O. Mamarasulov, D. A. Egamberdiyeva</i>	
TBL metodini qo'llash orqali o'quvchilarning madaniyati va ijtimoiy muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish....	138
<i>Sodikova Oyshakhon Muxammadsodik</i>	
Pedagogik innovatsiyalarni boshqarishning nazariy-metodologik asoslari.....	142
<i>Soliqova Barno Sodiq qizi</i>	
Boshlang'ich ta'lim magistratura talabalarining ijodiy faolligini rivojlantirish shart-sharoitlari	146
<i>Yarmatov Shermo'min Rahmatovich</i>	
Формирование готовности родителей детей старшего дошкольного возраста к выполнению воспитательной функции в семье.....	149
<i>Атаджанова Сохиба Талиповна</i>	
Redjio pedagogik yondashuv asosida maktabgacha katta yoshdagi bolalarda mantiqiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish pedagogik muammo sifatida	152
<i>Djamilova Nargiza Nuritdinovna, Otahonova Marjona</i>	
Talabalarda algoritmik kompetentlikni rivojlantirishning sun'iy intellekt va Big Data Analytics asosida o'quv faoliyatini real vaqt rejimida kuzatuvchi va boshqaruvchi konseptual modelni takomillashtirish.....	155
<i>Kayumova Nazokat Rashitovna</i>	
Raqamli ta'lim muhitida chet tili o'qituvchilari va talabalar o'rtasidagi interaktsiyaning pedagogik samaradorligi va innovatsion mexanizmlari	163
<i>Eshonqulova Umida Xolmirzayevna</i>	
MTTlarda nutqni rivojlantirishga doir mashg'ulotlarda interfaol usullardan foydalanish texnologiyasi	168
<i>To'laboyeva Iqbolaxon Olimjonovna</i>	
Ta'lim jarayonidagi konfliktlar.....	173
<i>Abulova Mohigul Komiljonzoda</i>	
Talabalarining bolalarda ijtimoiy moslashuvni shakllantirishga kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish	176
<i>Inomova Mahliyo Yusuf qizi</i>	

Shaxs tuzilmasida ma'naviy intellekt: nazariy-metodologik tahlil va psixologik interpretatsiya	179
Mirxoliqova Charos Xabibullaevna	
18-20 yoshli belbog'li kurashchilarning musobaqa oldi jismoniy tayyorgarliklari	183
Muzafarov Muxammadali Maxsudovich	
Talabalarda mustaqil ta'lim topshiriqlaridan foydalanib kasbiy madaniyatini rivojlantirishga zamonaviy yondashuvlar (boshlang'ich ta'limda tarbiya fani misolida)	187
Yadgarova Surayyo	
Maktab o'quvchilariga pedagogik ta'sir ko'rsatishda o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish	190
Yo'ldoshova Shahlo Shukurullo qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini ma'naviy-ma'rifiy faoliyatga tayyorgarligini rivojlantirishning nazariy tahlili	194
Yusupova Sanobar Odil qizi	
Типология научного текста: от жанровой классификации к дискурсивной модели	197
Бахтияр Катибжанович Саттаров	
Взаимодействие педагога и семьи в профилактике и преодолении стресса у детей дошкольного возраста	201
Г. С. Алиходжаева, Х. Рахимова	
Условия эффективности инклюзивного образования	206
Г. С. Алиходжаева, Л. О. Бекмуродова	
Педагогическая готовность к обучению в школе детей билингов	211
Г. С. Алиходжаева, Н. А. Ганиева	
Педагогические условия формирования эмоционального интеллекта у дошкольников	216
Джалилова Феруза Намазовна	
Milliy meros va musiqiy madaniyatning yosh avlod tarbiyasidagi o'rni	219
Zuhriddin Azizov	
Госпитальная школа как пространство поддержки и развития ребёнка (на примере госпитальной школы при детской клиники Синсиннати, США)	222
Муминов Р. Р., Хакимова Н. Х., Набиева Г. Г.	
Интерактивные формы работы в процессе профориентации детей дошкольного возраста	227
Н. Т. Жураева, С. М. Ахмеджанова	
Samarali hamkorlikdagi faoliyatga tayyorlashga oid yondashuvlar	231
Hojiyeva Zulfiya O'ktamovna	

TALABALARDA MUSTAQIL TA'LIM TOPSHIRIQLARIDAN FOYDALANIB KASBIY MADANIYATINI RIVOJLANTIRISHGA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR (BOSHLANG'ICH TA'LIMDA TARBIYA FANI MISOLIDA)

Yadgarova Surayyo

Nizomiy nomidagi O'zbekiston milliy pedagogika universiteti
Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
(Boshlang'ich ta'lim) yo'nalishi 2-bosqich magistranti

Annotatsiya: Mazkur maqolada boshlang'ich ta'lim tizimida "Tarbiya" fani misolida talabalarda kasbiy madaniyatni rivojlantirishda mustaqil ta'lim topshiriqlaridan foydalanishning zamonaviy pedagogik yondashuvlari tahlil qilinadi. Tadqiqot jarayonida mustaqil ishlash metodlari, ta'lim topshiriqlarining pedagogik ahamiyati hamda ularning kasbiy madaniyatni shakllantirishdagi o'rni ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan yoritilgan. Maqolada talabalarning o'z-o'zini boshqarish, mas'uliyatlilik va ijodiy faoliyat ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiluvchi samarali usullar taklif etiladi. Tadqiqot natijalari boshlang'ich ta'lim sohasida kasbiy madaniyatni mustahkamlashda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni keng joriy etish muhim ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: talaba, mustaqil ta'lim, mustaqil topshiriqlar, kasbiy madaniyat, zamonaviy yondashuvlar, tarbiya.

Abstract: This article analyzes modern pedagogical approaches to developing students' professional culture through the use of independent learning tasks, using the subject "Moral Education" in primary education as an example. The study examines methods of independent work, the pedagogical significance of learning tasks, and their role in shaping professional culture from both theoretical and practical perspectives. The paper proposes effective methods for enhancing students' self-management, responsibility, and creative activity skills. The findings highlight the importance of implementing modern pedagogical technologies to strengthen professional culture in the field of primary education.

Key words: student, independent learning, learning tasks, professional culture, modern approaches, moral education.

Аннотация: В статье на примере дисциплины "Воспитание" в системе начального образования анализируются современные педагогические подходы к развитию профессиональной культуры студентов посредством использования заданий для самостоятельного обучения. В ходе исследования рассматриваются методы самостоятельной работы, педагогическая значимость учебных заданий и их роль в формировании профессиональной культуры. В статье предлагаются эффективные способы развития у студентов навыков самоуправления, ответственности и творческой деятельности. Результаты исследования свидетельствуют о важности внедрения современных педагогических технологий для укрепления профессиональной культуры в сфере начального образования.

Ключевые слова: студент, самостоятельное обучение, учебные задания, профессиональная культура, современные подходы, воспитание.

KIRISH

Bugungi kunda ta'lim tizimining asosiy maqsadlaridan biri – talabalarning kasbiy madaniyatini shakllantirish va rivojlantirishdir. Kasbiy madaniyat nafaqat mutaxassislikka oid bilim va ko'nikmalarni o'z ichiga oladi, balki pedagogik qadriyatlar, axloqiy me'yorlar, mehnatsevarlik va ijodkorlik kabi shaxsiy xususiyatlarni ham qamrab oladi. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim sohasida faoliyat yuritadigan mutaxassislarning kasbiy madaniyati ularning kelajakdagi pedagogik faoliyatining muvaffaqiyati uchun poydevor vazifasini o'taydi. Shuning uchun ham boshlang'ich ta'lim yo'nalishidagi talabalar orasida kasbiy madaniyatni rivojlantirish bugungi kun talabalariga muvofiq pedagogik jarayonning asosiy yo'nalishlaridan biridir.

Ta'limning samaradorligini oshirishda mustaqil ta'lim topshiriqlari muhim vosita sifatida ajralib turadi. Mustaqil ishlash – bu talabani o'z bilimlarini chuqurroq o'zlashtirish, mustaqil fikrlashni rivojlantirish, shuningdek, kasbiy vazifalarni bajarishda o'z-o'zini boshqarish qobiliyatini shakllantirish imkonini beradi. Mustaqil ta'lim topshiriqlari orqali talabalar nafaqat mavzuni o'zlashtiradilar, balki kasbiy madaniyat elementlarini amaliyotga tatbiq etish ko'nikmalarini egallaydilar. Bu esa ularning pedagogik faoliyatga tayyorgarligini sezilarli darajada oshiradi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Zamonaviy ta'lim jarayonida mustaqil ta'lim topshiriqlarining mazmuni va shakllari o'zgarib, yanada boyib bormoqda. Innovatsion pedagogik texnologiyalar va interfaol o'quv usullari asosida ishlab chiqilgan topshiriqlar talabalarni o'zini-o'zi rivojlantirishga, ijodiy va tanqidiy fikrlashga, shuningdek, samarali kommunikatsiya va hamkorlikka undaydi. Aynan shu yondashuvlar kasbiy madaniyatni rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi, chunki ular talabalarining kasbiy va shaxsiy sifatlarini bir vaqtning o'zida rivojlantirishga xizmat qiladi.

Boshlang'ich ta'limda tarbiya fani nafaqat bilim berish, balki talabalar shaxsini tarbiyalash va ularning kasbiy madaniyatini shakllantirishda markaziy o'rin tutadi. Tarbiya fani orqali talabalarga pedagogik axloq me'yorlari, milliy va universal qadriyatlar singdiriladi, ular kelajakda mehribon, bilimdon va ma'suliyatli boshlang'ich ta'lim o'qituvchilari bo'lib yetishadi. Shu bois, tarbiya fani o'qitilishi jarayonida mustaqil ta'lim topshiriqlaridan samarali foydalanish pedagogik jarayonning sifatini oshirishda hal qiluvchi omil hisoblanadi.^[5:60-65b]

Shu bilan birga, hozirgi zamon ta'lim tizimida talabalar mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarishda yuzaga keladigan qiyinchiliklar, pedagogik metodlarning yetarlicha samarali bo'lmashligi, shuningdek, resurs va metodik qo'llanmalar tanqisligi kabi muammolar ham mavjud. Bularni bartaraf etish, zamonaviy pedagogik yondashuvlarni joriy qilish orqali kasbiy madaniyatni yanada samarali rivojlantirish mumkin.

Mustaqil ta'lim topshiriqlari – bu talabalar o'z bilim va ko'nikmalarini mustaqil ravishda chuqurlashtirishlari, amaliyotda qo'llashlari va o'z-o'zini boshqarish qobiliyatlarini rivojlantirishlari uchun berilgan vazifalardir. Pedagogik jarayonda mustaqil ishlash o'quvchilarning mustaqil fikrlashini, mas'uliyatini, ijodiy va tanqidiy yondashuvlarini shakllantirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, kasbiy madaniyatni shakllantirishda mustaqil ta'lim topshiriqlarining roli beqiyosdir, chunki ular talabalarga o'z professional qadriyatlari, axloqiy printsiplari va pedagogik kompetensiyalarini mustahkamlash imkonini beradi.^[2-45b]

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishidagi talabalar uchun mustaqil ta'lim topshiriqlari ularning kasbiy madaniyatini shakllantirishda muhim vosita hisoblanadi. Ular orqali talabalar tarbiyaviy vazifalarni o'zlari anglab, pedagogik vazifalarga munosabatni chuqurlashtiradilar, shuningdek, o'zaro munosabatda axloqiy normalarni qo'llash va me'yorlarni hurmat qilishni o'rganadilar.

Kasbiy madaniyat – bu mutaxassisning kasbiy faoliyatida namoyon bo'ladigan bilim, ko'nikma, qadriyat va axloqiy me'yorlarning majmuasidir. Kasbiy madaniyat tarkibiga quyidagilar kiradi:

1. Kasbiy bilim va malaka;
2. Kasbiy axloqiy printsiplar;
3. Kasbiy faoliyatga yondashuv;
4. Shaxsiy va ijtimoiy pedagogik fazilatlar;
5. Kasbiy etika va axloqiy me'yorlar.

Talabalarda ushbu komponentlarni rivojlantirish mustaqil ta'lim topshiriqlari orqali amalga oshiriladi. Masalan, talabalar o'zlari tayyorlagan tarbiyaviy vazifalarni tahlil qilish, muammoli vaziyatlarni yechish yoki pedagogik tadqiqotlar o'tkazish orqali kasbiy madaniyat elementlarini chuqurroq o'zlashtiradilar.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Kasbiy madaniyatni rivojlantirishda zamonaviy yondashuvlar ko'plab yangi pedagogik texnologiyalar va metodlarni o'z ichiga oladi. Jumladan:

1. **Loyiha usuli** – talabalar mustaqil ravishda tarbiyaviy loyihalar yaratish va amalga oshirish orqali amaliy ko'nikmalarni oshiradilar;
2. **Muammoli ta'lim** – talabalar mustaqil ravishda murakkab pedagogik vaziyatlarni tahlil qilib, yechimlar izlashga o'rgatiladi;
3. **Reflektiv faoliyat** – o'z ish faoliyatini tahlil qilish va takomillashtirishga yo'naltirilgan topshiriqlar;
4. **Interfaol metodlar** – guruh ishlari, muhokamalar va rolli o'yinlar orqali kasbiy madaniyatni shakllantirish;
5. **Raqamli texnologiyalar** – elektron resurslar, video va multimedia vositalari yordamida mustaqil o'qishni samarali tashkil etish.

TAHLIL VA NATIJALAR

Bu yondashuvlar talabalarni nafaqat bilim olishga, balki o'z kasbiy pozitsiyalarini shakllantirishga ham yo'naltiradi.

Mustaqil ta'lim topshiriqlari talabalarda quyidagi jihatlarni rivojlantirishga xizmat qiladi:

1. **Mas'uliyat va mustaqillik** – o'z ta'lim jarayonini boshqarish, vaqtni samarali taqsimlash va o'zini baholash qobiliyatlari;
2. **Ijodkorlik va innovatsion fikrlash** – yangi pedagogik usullarni yaratish va qo'llashga tayyorlik;
3. **Axloqiy va etnik qadriyatlar** – pedagogik faoliyatda axloqiy me'yorlarga rioya qilish;
4. **Pedagogik kompetensiyalar** – tarbiya fani bo'yicha nazariy va amaliy bilimlarni chuqurlashtirish;
5. **Hamkorlik va kommunikatsiya ko'nikmalari** – jamoada ishlash va o'z fikrini samarali ifodalash.

Talabalar mustaqil topshiriqlarni bajarishda o'z pedagogik pozitsiyasini shakllantirib, kelajakdagi ish faoliyatlariga tayyorlanadilar.^[8;22-29b]

Mustaqil ta'lim topshiriqlaridan samarali foydalanishda quyidagi muammolar yuzaga kelishi mumkin:

1. Talabalarning o'z-o'zini boshqarishdagi qobiliyatlarining pastligi;
2. Resurs va metodik vositalarning yetishmasligi;
3. Pedagoglarning mustaqil ishlashni tashkil etish bo'yicha malakasining pastligi;
4. Ba'zi talabalarning motivatsiya va intizom bilan bog'liq muammolari.

Ushbu muammolarni bartaraf etish uchun quyidagi choralar ko'rinishi tavsiya etiladi:

1. Talabalarni mustaqil ishlash ko'nikmalari bilan tanishtirish va o'rgatish;
2. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar va interfaol usullarni keng joriy etish;
3. Pedagoglarning doimiy malaka oshirishini ta'minlash;
4. O'quv materiallari va resurslarini boyitish.

Talabalarda mustaqil ta'lim topshiriqlaridan foydalanish orqali kasbiy madaniyatni rivojlantirishning zamonaviy yondashuvlari tahlil qilindi. Mustaqil ta'lim topshiriqlari pedagogik jarayonda talabalarning nafaqat bilimlarini chuqurlashtirish, balki mustaqil fikrlash, ijodkorlik va mas'uliyat kabi shaxsiy sifatlarini shakllantirishda muhim vosita ekanligi aniqlandi. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim yo'nalishidagi talabalar uchun bu yondashuvlar ularning kasbiy pozitsiyasini mustahkamlash va kelajakdagi pedagogik faoliyatga tayyorlanishida hal qiluvchi ahamiyatga ega.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar va innovatsion yondashuvlar asosida tashkil etilgan mustaqil ta'lim topshiriqlari kasbiy madaniyatning turli komponentlarini samarali rivojlantirish imkonini beradi. Shu bilan birga, mustaqil ta'lim topshiriqlarini samarali tashkil etishda yuzaga keladigan qiyinchiliklar – talabalar motivatsiyasining pastligi, pedagoglarning malaka darajasi va metodik vositalarning yetishmasligi – bartaraf etilishi zarur. Umuman olganda, mustaqil ta'lim topshiriqlaridan foydalanish boshlang'ich ta'limda tarbiya fani misolida talabalarning kasbiy madaniyatini rivojlantirishda muhim va samarali vosita hisoblanadi. Bu jarayonni yanada takomillashtirish uchun zamonaviy pedagogik yondashuvlarni amaliyotga keng joriy etish, pedagoglarning malakasini oshirish hamda ta'lim resurslarini boyitish muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Akhmedova, G.M. (2020). Boshlang'ich ta'limda mustaqil ta'lim topshiriqlarining pedagogik ahamiyati. Toshkent: O'zbekiston pedagogika universiteti nashriyoti.
2. Karimova, D.N. (2019). "Kasbiy madaniyatni rivojlantirishda mustaqil ta'lim topshiriqlaridan foydalanish". Pedagogika va ta'lim innovatsiyalari, 4(36), 45b
3. Sultonov, B.B. (2021). Zamonaviy pedagogik texnologiyalar va ularning kasbiy tayyorgarlikka ta'siri. Toshkent: Ilmiy nashr.
4. Johnson, D.W., & Johnson, R.T. (2018). Active Learning in Teacher Education. New York: Routledge.
5. Khamidova, N.I. (2022). "Boshlang'ich ta'limda tarbiya fani va kasbiy madaniyatni shakllantirish". Zamonaviy ta'lim masalalari, 7(15), 60-67.
6. Ministry of Public Education of Uzbekistan. (2020). Boshlang'ich ta'lim dasturi va metodik qo'llanma. Toshkent.
7. Brown, H.D. (2017). Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy. Pearson Education.
8. Islomov, J.R. (2019). "Innovatsion pedagogik metodlar va mustaqil ta'lim". Ta'lim va taraqqiyot, 3(8), 22-29.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №2(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.